

DOI: 10.20535/2522-1078.2024.2(16).319071

УДК 008

Надходження до редакції: 26.11.2024

Прийняття до друку: 02.12.2024

Фіялка С. Б.

*д-р наук із соц. комунікацій, доц. кафедри
видавничої справи та редагування
Навчально-наукового видавничо-
поліграфічного інституту, КПІ ім. Ігоря
Сікорського, м. Київ, Україна, fiyalka@i.ua*

ORCID: 0000-0002-1855-7574

Fiialka S.

*Doctor of Social Communication, Professor
at the Department of Publishing, Associate Professor
at the Department of Publishing and Editing,
Publishing and Printing Institute of Igor Sikorsky
Kyiv Polytechnic Institute, Kyiv, Ukraine, fiyalka@i.ua*

ORCID: 0000-0002-1855-7574

**ДИСКРИМІНАЦІЙНИЙ КОНТЕНТ СУЧАСНИХ РОЗВАЖАЛЬНИХ
ТЕЛЕВІЗІЙНИХ ШОУ: KEYС ПРО ПЕРЕСЕЛЕНКУ ЗІ СКАДОВСЬКА****DISCRIMINATORY CONTENT IN MODERN ENTERTAINMENT
TV SHOWS: A CASE STUDY OF INTERNAL RELOCATION
FROM SKADOVSK**

Війна накладає особливий відбиток на сприйняття такого медійного продукту, як гумористичні шоу, які, з одного боку, можуть служити важливим засобом відволікання та розради в умовах перманентного стресу, а з другого — викликати суперечки та обурення через використання неприйняттого дискримінаційного контенту. Цю наукову статтю присвячено вивченню природи та впливу дискримінаційного контенту в гумористичних шоу під час російсько-української війни. Висвітлено випадок, коли артисти «Кварталу 95» у номері «Я сіСькадовська» намагались пожартувати про дівчину з тимчасово окупованого Скадовська, яка старається перейти на українську мову. Жарт викликав обурення суспільства й активне обговорення в соцмережах. У результаті на телеканал «1+1», який транслював шоу, подали скаргу до Комісії з журналістської етики. Розглянуто вплив подібних інцидентів на імідж учасників гумористичних шоу. Узагальнено етичні аспекти використання гумору під час воєнних дій. Для дослідження використано метод аналізу реакції на інцидент у соціальній мережі «Фейсбук». Оцінка емоційного тону обговорень допомогла зрозуміти, як аудиторія реагує на дискримінаційний гумор в умовах воєнного конфлікту. Проведений аналіз дав змогу зробити висновки щодо того, як уникати використання дискримінаційного контенту, узагальнень, які можуть створити стереотипи та сприяти дискримінації. Гумористи повинні бути чутливими до соціокультурного контексту та дбати, щоб їхні висловлювання не розколювали суспільство й не завдавали болю особам, які

особливо потерпіли внаслідок воєнних дій, зокрема перебували (перебувають) в окупації. Висновки дослідження вказують на важливість соціальної відповідальності медійників під час створення гумористичного контенту в чутливих соціальних умовах.

Ключові слова: журналістська етика, дискримінація, війна, розважальні шоу, гумор, переселенці, стереотипи.

War has a unique impact on the perception of media products, such as comedy shows, which can serve as both a crucial means of distraction and entertainment in times of stress and a source of controversy and outrage due to the use of inappropriate discriminatory content. This scientific article focuses on studying the nature and impact of discriminatory content in comedy shows during the Russian-Ukrainian war. The article highlights a case where the performers of "95 Kvartal" attempted a joke in the sketch "I'm siSkadovska" about a girl from the temporarily occupied Skadovsk trying to switch to the Ukrainian language. The joke sparked societal outrage and active discussions on social media. As a result, a complaint was filed with the Commission on Journalistic Ethics against the "1+1" channel, which aired the show. The influence of such incidents on the social image of comedy shows is examined, and ethical aspects of using humor during wartime are identified. The research utilizes the method of analyzing reactions to the incident on the social media platform Facebook. Assessing the emotional tone of discussions helped to understand how the audience reacts to discriminatory humor in the context of armed conflict. The analysis allows for an understanding of how comedy shows can adapt to wartime realities and avoid the use of discriminatory content. Specifically, it emphasizes the need to avoid generalizations that may create stereotypes and contribute to discrimination. Comedians should be sensitive to sociocultural context and refrain from using content that could divide society and adversely affect individuals associated with wartime activities, particularly those in occupation. The study's conclusions highlight the importance of media professionals' social responsibility when creating comedic content in sensitive social conditions.

Keywords: journalistic ethics, discrimination, war, entertainment shows, humor, relocation, stereotypes.

Вступ. Під час війни гумористичні медіапродукти покликані справляти терапевтичний вплив, допомагати аудиторії отримувати емоційну розрядку та покращувати її психологічний стан. Гумор є ресурсом подолання стресу [7], формою проведення дозвілля, що розрахована на реакцію аудиторії, пов'язану із задоволенням, насолодою, емоційним комфортом і релаксацією. Однак у кризових ситуаціях, під час серйозних суспільних змін фільтри, які раніше модифікували вплив

медіаповідомлень, стають менш ефективними [13]. Те, що раніше видавалося смішним, нині може бути дуже болючим для окремих соціальних груп і викликати масштабний осуд через неоднозначні дискримінаційні натяки.

Більшість етичних норм у журналістиці мають рекомендаційний характер і є «настільки загальними, що при бажанні їх можна інтерпретувати у довільний спосіб» [8, с. 158]. У Кодексі етики українського журналіста — документі, що окреслює основні морально-етичні орієнтири, яких журналіст має дотримуватися під час виконання своїх професійних обов'язків, ідеться, що «ніхто не може бути дискримінований через свою статтю, мову, расу, релігію, національне, регіональне чи соціальне походження або політичні уподобання. Вказувати на відповідні ознаки особи (групи людей) слід лише у випадках, коли ця інформація є неодмінною складовою матеріалу. Необхідно утримуватися від натяків або коментарів, що стосуються фізичних недоліків чи хвороб людини, уникати вживання образливих висловів, ненормативної лексики» [3]. Окремою проблемою є репрезентація сексуальності в розважальних шоу [1].

Гумористичні медіапродукти можуть спричинити значний суспільний резонанс через використання контенту, що сприймається як дискримінаційний. Наприклад, так сталося, коли артисти «Кварталу 95» на новорічному шоу 2024 р. в номері «Я сіСькадовська» намагались пожартувати про дівчину з тимчасово окупованого Скадовська, яка старасться перейти на українську. Дискримінаційний жарт викликав обговорення в соцмережах і зумовив втручання Комісії з журналістської етики. З огляду на це виникає необхідність з'ясувати природу та вплив дискримінаційного контенту в гумористичних шоу під час війни та акцентувати на важливості соціальної відповідальності медійників під час створення розважального контенту в чутливих соціальних умовах, що й стало метою цієї статті.

Методи. Для дослідження використано метод аналізу реакцій на сюжет «95 кварталу» в соціальній мережі «Фейсбук». Ми дослідили коментарі до 50 дописів, що стосувалися інциденту з номером «Я сіСькадовська», які з'явилися з 1 по 6 січня 2023 р. Ці дописи було знайдено за ключовими словами «Скадовськ», «сіСькадовська», «Квартал 95», «жарт про мову», «Гатун». Оцінка емоційного тону обговорень у коментарях допомогла зрозуміти, як аудиторія реагує на дискримінаційний гумор в умовах війни. Проведений аналіз з опертям на рекомендації

Комісії з журналістської етики дав змогу узагальнити рекомендації щодо того, як можна уникнути використання дискримінаційного контенту в розважальних шоу.

Результати. Існують чотири стилі гумору: афіліативний, самозміцнювальний, агресивний та саморуйнівний [14]. Афіліативний стиль гумору виявляється в схильності людей використовувати його для розваги та створення позитивної атмосфери в соціальних взаєминах. Самозміцнювальний стиль передбачає збереження оптимістичного погляду на життя навіть у разі зіткнення з труднощами [11] та допомагає приборкати деструктивні емоції, підвищити адаптивність до стресових ситуацій (копінг-стратегія) [10], утримати психічну рівновагу, відволіктися від буденності [12]. Агресивний стиль гумору полягає у використанні сарказму, висміювань. Такий гумор має імпульсивний характер та може застосовуватися для маніпулювання. Саморуйнівний стиль демонструє самоприниження та може сигналізувати про низьку самооцінку [4].

К. Лебедь розглянув зразки сучасної української сміхової культури воєнного часу [6]. В. Кузєбна та Л. Гречуха розкрили феномен популярного нині «чорного гумору» як особливого виду комічного, виділили його характеристики та тематичні домінанти: національна або етнічна належність, гендерні стереотипи, сексуальна орієнтація, смерть, фізичні та розумові вади, політика, релігія, війна, соціальний статус тощо. Серед функцій чорного гумору вони виділили функції самозахисту та комунікативну, яка тісно пов'язана з функцією втамування «емоційного голоду» [5]. Характерними ознаками «чорного гумору» є використання таких засобів: 1) пародія на сакральні теми; 2) бурлеск, перформанс, карнавалізація, прагнення до провокації; 3) гротеск; 4) асоціативність; 5) іронія; 6) змішування стилів; 7) алогічність і абсурдність; 8) агностицизм, сумнів у достовірності наукового знання; 9) сприйняття світу як хаосу; 10) велика кількість повторень [5].

У новорічному шоу артисти «Кварталу 95» у номері під назвою «Я сіСькадовська» намагалися пожартувати над переселенкою з тимчасово окупованої Херсонщини, яка пояснювала закарпатцю, що вона «сіСькадовська», тому дотепер «разговорювала на російському мові», а українські слова вже «позаблювала». Мер окупованого міста О. Яковлев закликав режисерів гумористичного шоу попросити вибачення в українців. До того ж виступ «Кварталу 95» обурило луцьку співачку М. Хурсенку, адже артисти використали пісню її батька В. Хурсенки «Соколята», переробивши її під пса Патрона.

Відповідно до заяви пресслужби каналу, розуміючи суспільне обурення глядачів, було прийнято рішення перемонтувати повний випуск програми й оприлюднити його без вказаного скандального номеру. Комісія із журналістської етики відреагувала на скаргу головної редакторки херсонського видання Кавун.City Є. Вірлич на канал «1+1» й оприлюднила заяву, де було зазначено, що «комісія свідомо того, що лінія між гумором і висміюванням певного явища, з одного боку, та дискримінацією і мовою ворожнечі, з іншого боку, є дуже тонкою» [2]. Водночас наголошувалося, що на сприйняття повідомлення впливає контекст висловлювання та обсяг його поширення, тож телеканали з великою аудиторією мають бути свідомі того, що «їх ефіри мають чи не найбільший вплив на формування суспільної думки, на відміну від, приміром, контенту, до якого споживачі отримують доступ за власним бажанням на онлайн-платформах», тому «вони мають проявляти особливу уважність до можливих проявів дискримінаційного гумору та вживати всіх застережних заходів для того, аби уникнути дискримінації та стереотипізації вразливих груп в ефірах» [2]. Серед таких груп, зокрема, етнічні громади та раси, релігійні громади, ЛГБТІК-спільноти, соціальні групи (біженці, внутрішньо переміщені особи, мешканці тимчасово окупованих територій). Комісія не відмовила медіа у свободі вибору тематики для жартів, але закликала ретельніше працювати з досвідом аудиторії, щоб гумор чи сатира «не були травматичними для неї». У Заяві наголошується, що «гіперболізація мовних особливостей представниці окупованих регіонів видається надмірною і неприродною, досягаючи рівня «азірівки», що досить чітко має негативну конотацію в українському суспільстві та пов'язується з певним історичним періодом та постатями, діяльність яких призвела до триваючої війни» [2].

Відтак Комісія рекомендувала медіа:

- не розділяти українців, призводячи до вкорінення стереотипів;
- залучати до створення контенту представників дискримінованих груп та/або правозахисників;
- провадити системні заходи для створення недискримінаційного контенту в телешоу, наприклад наявність відділу чи фахівця з толерантності та інклюзії, проходження тренінгів;
- пам'ятати про соціальну відповідальність, зокрема сприяти формуванню толерантності в суспільстві [2].

Не варто забувати і про неприйнятність відвертого глузування з людського горя, як було у випадку, коли артисти «Кварталу 95» сміялися з В. Гонтаревої та того, що в неї згорів будинок під Києвом [9].

Досліджуючи реакції на сюжет про дівчину зі Скадовська в соцмережі «Фейсбук», їх можна згрупувати так:

1. Коментарі, де висловлюється негативне ставлення до гумористичних програм під час війни та тих людей, які відвідують розважальні шоу. Наприклад: «Мої друзі зі Скадовська. Втратили все, їх прекрасний дім захопили рашисти. З маленькими дітьми змушені тікати за кордон. А їй смішно?», «Дивують не вони, їхні жарти давно не смішні і низькі. Мене більше дивують люди, що сиділи в залі і реготали. Оце, на мою думку, страшно. Є попит, є пропозиція...», «На жаль, багато Дорослих уже загинули... А одержимі сміхом наповнюють зали, щоб «паржать», навіть у день жалоби...», «Насміялися всі, хто в залі... А хто на нулі, хто в волонтерських центрах, хто вдома чекає захисників та помаленьку наближає перемогу, — тим не до сміху», «Під час війни гигакають там... Весело їм... Так «весело», що аж плакати хочеться...» тощо. Такі коментарі викликають додаткові гілки дискусій: «У перерві між плачем комент написали?», «А ви в перерві між захистом України на передку?», «А у вас багато вільного часу?», тощо.

Реакції, в яких виявляється обурення та негатив щодо гумористичних програм під час війни, спричинені переважно емоційною напруженістю дописувачів. Гумор стає об'єктом неприйняття, оскільки він не відображає серйозності та трагічності обставин війни. Це емоційне відторгнення може виступати як спроба висловити глибоке невдоволення тим, як медіа та цивільне суспільство реагують на війну. Емоційна напруженість у таких коментарях свідчить про потребу у вивільненні особистих переживань.

2. Реакції з вираженим політичним забарвленням. Наприклад: «Очі бачили, що купували у 2019...», «Ці «шедеври» подобаються 73,2 % (на жаль)», «Мені з цим явищем все давно зрозуміло. Це не гумор, не шоу, не вистава. Це технологія оскотинювання малоосвічених громадян для подальшої маніпуляції ними в потрібному напрямку. Для цього оскотинений стан треба постійно підтримувати на належному рівні. На жаль, матеріалу для Кварталу більш ніж достатньо: 2019 довів, 2022 нічого не змінив» тощо. Такі коментарі вказують на розшарування суспільства на різними політичними поглядами, цінностями та переконаннями. У дискусіях під коментарями простежується напруженість між тими, хто

по-різному ставиться до політичної сили, яка нині перебуває при владі в Україні.

3. Коментарі з безпосередньою критикою проєкту «Квартал 95» за антиукраїнські жарти. Наприклад: «Проєкт пора визнати шкідливим і закрити, якщо згадати, які принизливі для українців жарти там звучали. Дивує, що так багато наших співвітчизників «регочуть» у залі на концертах з примітивних реплік», «Зустрілись якимось Сеньйор Голодомор, сіськадовська і Ебонітова Паличка. Та й стали сперечатись, хто з них смішніше жартує», «Якби таке обурення на кварталівське «сіськадовська» було ще на Україну-порноакторку, ми б жили в зовсім іншій країні й, можливо, не під обстрілами». Ці коментарі свідчать, що жарти, в яких висловлюється неповага до країни, її історичного минулого, сприймаються як атака на національну ідентичність і викликають різко негативну реакцію патріотично налаштованих громадян, особливо якщо гумор ґрунтується на образах, стереотипах чи упередженнях.

4. Коментарі щодо мовного аспекту, на якому базується невдалий жарт. Наприклад: «До російськомовних у Києві чи Вінниці не виникає запитань у кварталу? Коли одних розкатує каток війни своїми смертями, другі живуть в ситому теплому світі і вирішують, що це шоу?». Подібні коментарі демонструють суспільне несприйняття гумору щодо переселенців і свідчать про те, що творці гумористичного контенту неодмінно мають урахувувати у своїх програмах поточний соціальний контекст.

5. Коментарі, які засуджують головну героїню сюжету І. Гатун. Наприклад: «Жартувати під час війни складно, чесно кажучи, мені особисто було смішно, самоіронія це непогано, проте мене особисто обурило, що ця жінка відпочивала в Криму в 2015 р. і є фото в радянській формі!». Прикметно, що акторка «Кварталу 95» вибачилася перед глядачами, але назвала своїх особливо запеклих критиків «проплаченими тварями» та порівняла з В. Путіним. Сприйняття героїні, яка жартує під час війни над переселенкою, на тлі її минулого відпочинку в окупованому Криму та наявності фотографій у радянській формі, а також грубоців під час публічного вибачення порушує широкий спектр проблем, пов'язаних з етикою комунікації та суперечностями інтерпретації гумористичного контенту в часи війни. Принагідно, однак, зауважимо, що під час дослідження ми натрапили й на коментарі на підтримку актриси в стилі: «За що на Ірину такий наклеп? Не вона ж цю постановку придумала, вона просто акторка, яка зіграла цю роль. І зіграла чудово. Так

що дайте їй спокій». У всякому разі для І. Гатун не минув без наслідків. Зокрема, було скасовано виставу-бесіду акторки у формі stand-up монологу під назвою «Гатун... Про себе... Про вас... І про час!», яка мала відбутися 12 січня 2024 р. Культурний кластер «Краків» розірвав угоду з театральною студією імпровізації «Чорний квадрат» на проведення театрального заходу «через моральні аспекти». Крім того, сайт «Миротворець» вніс акторку до своєї бази з такими формулюваннями: участь в актах гуманітарної агресії проти України; участь у спробах легалізації окупації Криму та публічна наруга над українськими громадянами, які перебувають на тимчасово окупованих територіях.

6. Обурливі патетичні заклики до покарання за «неприйнятні жарти: «Хай відсохне язик за такі жарти. «Квартал» розпустити! Редакторів, сценаристів, акторів оштрафувати і заборонити працювати в медіапросторі України! Бойкотуйте їхні концерти! Вимагаємо покарання!» Такі коментарі констатують емоційну напруженість та негативні реакції аудиторії на гумористичний контент, який сприймається як образливий або неприпустимий та свідчить про глибокі розбіжності в цінностях з тими, хто створює та споживає подібний розважальний контент.

7. Провокаційні коментарі щодо мови з елементами дискримінації скадовців: «Скадовці, переходьте на рідну, державну, солов'їну мову і тоді не буде теми для подібних жартів!» Наведений коментар містить заклик до переходу на рідну мову з натяком, що більшість людей з тимчасово окупованого Скадовська не знають українську, що не відповідає дійсності та стає приводом для розпалювання дискусії в коментарях. Коментатори обурюються не лише через маніпулювання мовним питанням, а й нагадують опонентам про жахливий випадок страти мешканки Скадовська окупантами за її патріотичні висловлювання.

8. Коментарі щодо сексуального підтексту жарту: «І на думку цих... авторів... всі ці орально-вагінальні фіксації — рівень розвитку інтелекту української нації...». Використання сексуально забарвлених натяків може призводити до формування стереотипів та упереджень, особливо коли це стосується груп, які пережили окупацію та (або) зміну місця проживання, а також загострювати соціокультурні розбіжності. Переселенці як постраждала соціальна група заслуговують на повагу та співчутливе ставлення до їхнього травматичного життєвого досвіду, а сексуальний підтекст у жартах про переселенців має грубий та дискримінаційний характер.

9. Коментарі, автори яких не побачили дискримінації: «Я дивлюсь що всі такі правильні стали аж прям ідеальні. Ще, можливо, ввести кримінальну відповідальність за те, що не попадає в почуття смаку якихось конкретних осіб?». Автори таких коментарів не засуджують ситуацію з новорічним жартом від «Кварталу 95», а наголошують, що особисто для них він прийнятний. Хоча не виключено, що подібні коментарі можуть відображати іронію або сарказм.

Висновки. Дослідивши реакції на гумористичний номер про дівчину зі Скадовська, ми з'ясували, що вони варіюються від різкого осуду за дискримінацію і взагалі за бажання співгромадян споживати гумористичний контент під час війни до політично забарвлених, а також провокативних відгуків, які самі по собі призводять до дискусій і навіть взаємних образ. Є й поодинокі нейтральні коментарі, автори яких убачають у розглянутому кейсі невинний гумор і не розуміють, чому аналізований сюжет засудила широка громадськість. Дослідження свідчить про важливість урахування чутливості до контексту та реалій сучасності під час створення гумористичного контенту. Переселенці є вразливою соціальною групою, тому врахування їхнього досвіду та почуттів є невід'ємною частиною соціально відповідальної гумористичної творчості. Розвиток якісних медіапродуктів виступає ключовим фактором у впливі на культурні вподобання аудиторії та формуванні розуміння прийнятних меж гумору, сприяння підвищенню інтелектуального та культурного рівня глядачів. Це може сприяти соціокультурній трансформації суспільства, допомагати долати стереотипи, формувати емоційний інтелект.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Грисюк В. Репрезентація сексуальності у гумористичних програмах на українському телебаченні. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2021. IX (46), I.: 254. <https://doi.org/10.31174/SEND-HS2021-254IX46-15>
2. Заява Комісії з журналістської етики щодо жартів про переселенців в новорічному випуску «Кварталу 95» / Комісія з журналістської етики [Електронний ресурс]. URL: <https://cje.org.ua/statements/zaiava-komisii-z-zhurnalistської-etyky-shchodo-zhartiv-pro-pereselentsiv-v-novorichnomu-vypusku-kvartalu-95/?fbclid=IwAR3Nh-nzUZQj7627eCLTD5KUZu0jM72qHKNMGDqv5s0W6dSZVtvF4YreBPU> (дата звернення: 08.01.2024).

3. Кодекс етики / Комісія з журналістської етики [Електронний ресурс]. URL: <https://cje.org.ua/ethics-codex/> (дата звернення: 08.01.2024).
4. Кричовська Р. Особливості вияву почуття гумору у стресових ситуаціях дорослих. *Освіта і наука 2023* : збірник наукових праць учасників звітної наукової конференції студентів та аспірантів Факультету психології [Електронний ресурс]. С. 156–158. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/40085/Osvita%20i%20nauka_2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=156] (дата звернення: 08.01.2024).
5. Кузєбна В., Гречуха Л. Чорний гумор як особливий вид комічного. *Collection of scientific papers "New Philology"*. 2022. No. 85. С. 157–166. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2022-85-22>
6. Лебедь К. Філософія сміху: український гумор як протидія стресу під час війни. *Українські студії в європейському контексті*. 2022. № 5. С. 93–99.
7. Носенко Е. Л., Зайва О. О. Походження, зміст та форми виявлення гумору як ресурсу психологічного подолання. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Педагогіка та психологія*. 2004. № 7. С. 22–31.
8. Павлів В. Етика і мораль як типологічні параметри телевізійного тексту. *Теле- та радіожурналістика*. 2012. Вип. 11. С. 158–162.
9. Філінська А. Проблема ціннісних орієнтирів сучасної молоді. Завиступом студії «Квартал-95» спільно із державним хором імені Г. Верьовки на українську народну пісню «Горіла сосна» [Електронний ресурс]. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/328823206.pdf#page=188> (дата звернення: 08.01.2024).
10. Khraban T. E. Adoption of coping strategies by Ukrainian civilians in the first fifteen days after the outbreak of military conflict in 2022. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2022. No. 7. P. 59–74.
11. Kuiper N. A., Martin R. A., Olinger L. J. Coping humour, stress, and cognitive appraisals. *Canadian Journal of Behavioural Science*. 1993. No. 25. P. 81–96.
12. Kuiper N. A., Klein D., Vertes J., Maiolino N. B. Humor styles and the intolerance of uncertainty model of generalized anxiety. *Europe's Journal of Psychology*. 2014. No. 10(3). P. 543–556.
13. Kunczik M. *Wprowadzenie do nauki o dziennikarstwie i komunikowaniu*. W. : Scholar, 2000. 299 s.
14. Martin R., Puhlik-Doris P., Larsen G., Gray J., Weir K. Individual differences in uses of humor and their relation to psychological well-being: Development of the Humor Styles Questionnaire. *Journal of Research in Personality*. 2003. No. 37 (1). P. 48–75.

REFERENCES

1. Hrysiuk, V. (2021, June). *Reprezentatsiia seksualnosti u humorystychnykh prohramakh na ukrainskomu telebachenni* [Representation of sexuality in humorous programs on Ukrainian television]. *Science and Education: A New Dimension. Humanities and Social Sciences*, IX(46), I.: 254. <https://doi.org/10.31174/SEND-HS2021-254IX46-15>
2. Commission on Journalism Ethics. (2024). *Zaiava Komisii z zhurnalistskoi etyky shchodo zhartiv pro pereselentsiv v novorichnomu vypusku «Kvartalu 95»* [Statement on jokes about displaced persons in the New Year's episode of "Kvartal 95"]. [Webpage]. Retrieved January 08, 2024, from <https://cje.org.ua/statements/zaiava-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo-zhartiv-pro-pereselentsiv-v-novorichnomu-vypusku-kvartalu-95/?fbclid=IwAR3Nh-nzUZQj7627eCLTD5KUZu0jM72qHKNMGDqv5s0W6dSZVtvF4YreBPU>
3. Commission on Journalism Ethics. (2013). *Ethics Codex*. [Webpage]. Retrieved January 08, 2024, from <https://cje.org.ua/ethics-codex/>
4. Krychovska, R. (2023). *Osoblyvosti vyjavu pochuttia humoru u stresovykh sytuatsiiakh doroslykh* [Features of expressing a sense of humor in stressful situations of adults]. *Osvita i nauka 2023 . Zbirnyk naukovykh prats uchasnykiv zvitno-naukovoï konferentsii studentiv ta aspirantiv Fakultetu psykholohii Education and Science — 2023 (pp. 156–158)* [Webpage]. Retrieved January 08, 2024, from https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/40085/Osvita%20i%20nauka_2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=156
5. Kuzebna, V., & Grechuha, L. (2022). *Chornyi humor yak osoblyvyi vyd komichnoho* [Black humor as a special kind of comedy]. *Collection of Scientific Papers "New Philology,"* 85, 157–166. <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2022-85-22>
6. Lebed, K. (2022). *Filosofiiia smikhu: ukrainskyi humor yak protydiaa stresu pid chas viiny* [The philosophy of laughter: Ukrainian humor as a response to stress during war]. *Ukrainski studii v yevropeiskomu konteksti*, 5, 93–99.
7. Nosenko, E. L., & Zayva, O. O. (2004). *Pokhodzhennia, zmist ta formy vyialennia humoru yak resursu psykholohichnoho podolannia* [Origin, content, and forms of displaying humor as a resource for psychological overcoming]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seriiia: Pedahohika ta psykholohiia*, 7, 22–31.

8. Pavliv, V. (2012). Etyka i moral yak typolohichni parametry televiziinoho tekstu [Ethics and morality as typological parameters of television text]. *Tele- ta radiozhurnalistyka*, 11, 158–162.
9. Filinska, A. (2020). Problema tsinnisnykh oriientyryv suchasnoi molodi. Za vystupom studii «Kvartal-95» spilno iz derzhavnym khorom imeni H. Verovky na ukrainsku narodnu pisniu «Horila sosna» [The problem of value orientations of modern youth. In Proceedings of the “Kvartal-95” Studio Together with the State Choir Named after G. Veriovka on Ukrainian Folk Song "Horila Sosna"] (pp. 188). [Webpage]. Retrieved January 08, 2024, from <https://core.ac.uk/download/pdf/328823206.pdf#page=188>
10. Khraban, T. E. (2022). Adoption of coping strategies by Ukrainian civilians in the first fifteen days after the outbreak of military conflict in 2022. *Insight: The Psychological Dimensions of Society*, 7, 59–74.
11. Kuiper, N. A., Martin, R. A., & Olinger, L. J. (1993). Coping humour, stress, and cognitive appraisals. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 25, 81–96.
12. Kuiper, N. A., Klein, D., Vertes, J., & Maiolino, N. B. (2014). Humor styles and the intolerance of uncertainty model of generalized anxiety. *Europe's Journal of Psychology*, 10 (3), 543–556.
13. Kunczik, M. (2000). *Wprowadzenie do nauki o dziennikarstwie i komunikowaniu* [Introduction to the science of journalism and communication]. Michael Kunczik, Astrid Zipfel. W.: Scholar, 299 s.
14. Martin, R. A., Puhlik-Doris, P., Larsen, G., Gray, J., & Weir, K. (2003). Individual differences in uses of humor and their relation to psychological well-being: Development of the Humor Styles Questionnaire. *Journal of Research in Personality*, 37(1), 48–75.